

imperiului. Aceleași speranțe l-au animat și pe Aurelian, alt ilir. Când a avut nevoie și de ultimele trupe staționate în Dacia, le-a adus la sud de Dunăre împreună cu civilii care țineau de ele”. Momentul retragerii este văzut ca fiind vara târzie-toamna lui 271, iar durata ei este apreciată la cel mult două luni. Anul retragerii avansat de Peter Hügél este argumentat realist, avându-se în vedere realitățile generale din Imperiu.

Anexele, cu numeroasele tabele, statistici, grafice, hărți, figuri și planșe, împlinesc informațional volumul.

Lucrarea prezentată aici are marele merit de a face lumină asupra subiectului, pe baza unei foarte bune cunoașteri a ideilor vehiculate, care sunt trecute prin filtrul critic al autorului. Coerența și eforturile de a atinge o cât mai mare precizie în cercetare și prezentare sunt atributele de bază care individualizează demersul lui Peter Hügél.

DAN MATEI

Nicoleta Man, Berecki Sándor, Daniel Cioată, Coralia Crișan, *Vestigii arheologice mureșene. Ghidul expoziției*, Târgu-Mureș, Editura Tipomur, 2005, 28 p. (+il. în text).

A intrat de mult timp în practica curentă a unui muzeu sau instituție organizatoare ca un ghid să fie publicat în preajma alcătuirii unei expoziții și să-i însoțească vernisajul. Este și cazul acestei mici publicații întocmite de specialiști ai Muzeului Județean din Târgu-Mureș, pe care o avem aici în atenție.

Ghidul a beneficiat de un tiraj generos și de o ilustrație de calitate tipografică acceptabilă, dar cu planșe care nu au corespondențe în text. Ne întâmpină cu un scurt istoric al cercetării arheologice de pe teritoriul județului Mureș, după care urmează prezentarea propriu-zisă a expoziției care a ocupat cinci dintre sălile muzeului, mobilate cu obișnuitele vitrine. Ansamblul artefactelor expuse arată că s-a urmărit, prin materialele disponibile în depozitele muzeului, provenite din cercetări moderne sau de la diverși colecționari, ilustrarea evoluției comunităților umane de pe valea Mureșului Superior, din paleolitic până în secolul VII d. Chr.

Așadar, paleoliticul inferior se punctează în expoziție cu descoperirile de la Gălățeni (jud. Mureș), de unde provin o vatră de foc și așchii de silex; ghidului îi lipsește însă ilustrația pentru acest moment.

În cazul culturilor neo-eneolitice nu este foarte clară diferențierea lor, așa cum o face literatura de specialitate. Se amintesc descoperirile neolitice de la Morești și se continuă cu prezentarea unor culturi neo-eneolitice. Despre cultura Petrești, aflăm că îi este caracteristică, în decorarea ceramicii, doar bicromia și tricromia. Ne întrebăm atunci, ce facem cu ceramica monocromă și policromă? Pentru cultura Coșofeni se găsim informația că există aproximativ 127 de puncte cu acest gen de materiale, din care cel mai important este cel de la Șincai.

Ilustrația oferită pentru acest segment este dispusă puțin haotic, trecerile fiind de la materiale de tip Coțofeni, la Noua și apoi la Petrești.

Epoca bronzului este bine reprezentată pe teritoriul județului Mureș, de exemplu prin descoperirile de la Sighișoara – „Dealul Turcului” sau Bogata, care oferă o imagine de ansamblu asupra culturii Wietenberg, Selecția făcută de organizatori, în rândul materialelor, pentru a fi expuse și prezentate în ghid reflectă acest fapt.

Prima epocă a fierului – cu materiale dispuse în sălile II și III, are „înregistrate” depozitele de bronzuri de la Band, Iernut, Călugăreni etc. Nu lipsite de interes sunt materialele de tip Gáva-Holihradý și Basarabi, care completează segmentul dedicat epocii fierului în cadrul expoziției.

Putem vedea din ghidul său că prezența sciților este atestată la Jacu, Murgești, Batoș, Delenii, Ozd, Vălenii de Mureș, Critești, Tânăveni, Archita etc.; de asemenea, că așezările dacice descoperite în județul Mureș sunt în jur de 80. Sunt menționate fortificațiile de la Boiu, Câmpul Cetății, Deda, Sărățeni, Sighișoara, Bernadea etc. Ceea ce știm, în general, despre inventarul așezărilor dacice – sisteme de încălzire la interior, bogat inventar ceramic, alcătuit din căni, cești, boluri, vase borcan și de provizii, ca și monede dacice imitate după cele grecești sau romane republicane etc. –, reiese și din ghid. La fel, și cu descoperirile din timpul stăpânirii romane, cu castrele de la Brâncovenești, Călugăreni, Sărățeni, Critești, cu așezările – din care provin unelte diverse, de făurărie, agricole, de tâmplărie, de uz casnic –, de la Mărculeni (400 fragmente de la unelte agricole), Dedrad, Critești (cu ateliere de produs ceramica) sau cu descoperirile de tezaur de la Dâmbău, Sălașuri, Critești, Sângiorgiu de Pădure, Reghin.

Publicația pune în evidență și perioada migrațiilor, cu piese aparținând goților, vase ale culturii Sântana de Mureș-Cerneahov, urme ale gepizilor, de la Cipău, Lechința, Bezid etc. sau ale populației slave, descoperite la Acățari, Band, Dedrad, Breaza, Ghindari, Păsăreni, Bezidu Nou, Mureșeni, Morești etc.

Finalul expoziției a fost marcat cu piese arheologice din secolele V-VII d. Chr. Autorii își exprimă speranța ca, în continuarea ei, să apară expuse și materiale din perioade mai târzii.

Prezentarea noastră este menită să pună în evidență că ghidul din 2005, de la Muzeul Județean din Mureș, este realizat, ca și expoziția pe care a însoțit-o, după tipare tradiționale la noi, la care se pare că nu putem renunța sau pe care le putem îmbunătăți doar cu mare greu.

IOAN ALEXANDRU BĂRBAT